

Ändrade regler i medborgarskapslagen (SOU 2021:54)

Ju2021/02593

1 Sammanfattning

Skatteverket instämmer i utredningens förslag att inte införa ett automatiskt förvärv av svenskt medborgarskap för att begränsa förekomsten av statslöshet. För det fall att förslaget ändå genomförs lämnar Skatteverket följande synpunkter på det remitterade förslaget. Synpunkterna gäller förslagets brist på effektivitet för att uppnå det mål som förslaget syftar till.

Övriga förslag rör inte Skatteverkets verksamhet. Skatteverket har därför inte några synpunkter på dem.

2 Skatteverkets synpunkter

Skatteverket delar utredningens slutsats om att förslaget om ett automatiskt förvärv av svenskt medborgarskap för vissa statslösa barn innebär att handläggningstiden av ärendena kommer att bli lång och att det kommer uppstå ledtider mellan de olika utredningsstegen som måste företas. Detta innebär att de barn som kan komma att förvärva svenskt medborgarskap enligt författningsförslaget kommer att få vänta länge på besked innan förvärvet fastställs genom ett registreringsbeslut av Skatteverket. På grund av den omfattande utredning som förslaget innebär i varje enskilt fall kan förvärvet inte anses ske automatiskt.

Skatteverket vill understryka att det utredningsarbete som kommer att krävas för att utreda om ett barn förvärvat svenskt medborgarskap kommer att beröra fler barn än de som enligt den föreslagna bestämmelsen har möjlighet att förvärva svenskt medborgarskap. Detta då Skatteverket vid ett barns födelse ofta saknar information om vem som är ett barns far eller förälder och om barnets föräldrar har permanent uppehållstillstånd. Detta innebär att Skatteverket kommer att begära att Migrationsverket yttrar sig i ärenden som rör barn som registreras med okänt medborgarskap för att se om barnet är ett av de barn som har möjlighet att förvärva svenskt medborgarskap på grund av statslöshet.

Skatteverket vill även belysa det faktum att många av de barn som föds som statslösa kan komma att förvärva en förälders medborgarskap genom ett enklare registreringsförfarande hos utländska myndigheter. I exempelvis Indien och Förenade kungariket blir barnet medborgare först efter att föräldrarna registrerat barnet hos myndigheterna. Barnet föds dock som statslös vilket medför att barnet, efter utredning, skulle förvärva svenskt medborgarskap från födelsen. Att barnet efter födelsen förvärvat även ett utländskt medborgarskap från födelsen skulle uppmärksammas först då Skatteverket kommunicerar uppgifterna som inkommit från Migrationsverket efter Skatteverkets begäran om yttrande. Då de föreslagna utredningarna kan komma att bli tidskrävande är det också möjligt att

föräldrarna redan har hunnit anmäla om svenskt medborgarskap för barnet med stöd av 6 § lagen om svenskt medborgarskap (2001:82) innan Skatteverket haft möjlighet att registrera det så kallade automatiska förvärvet av svenskt medborgarskap.

2.1 Synpunkter på lagtext eller författningskommentarer av teknisk natur

Skatteverket anser att den föreslagna lydelsen av den nya bestämmelsen 15 b i förordningen (2001:589) om behandling av personuppgifter i Skatteverkets folkbokföringsverksamhet (Fdbf) under rubriken utlämnande av uppgifter till *enskilda* på medium för automatiserad behandling inte bör införas eftersom den nya bestämmelsen avser ett sådant utlämnande till en annan myndighet och inte en enskild.

Hela lagen (2001:182) om behandling av personuppgifter i Skatteverkets folkbokföringsverksamhet (Fdbl) är tillämplig på behandlingen, inte bara lagens första paragraf. Dessutom är såväl dataskyddsförordningen som lag (2018:218) med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning (dataskyddslagen) tillämpliga på behandlingen. Däremot är dataskyddslagen subsidiär i förhållande till sådan specialreglering som förekommer i myndigheternas olika registerförfattningar.

Vare sig Fdbl eller Fdbf utgör något hinder mot elektroniskt utlämnande till *andra myndigheter*. Det bör normalt inte anses olämpligt att lämna personuppgifter elektroniskt till myndigheter (SOU 2015:39 s. 447 f.) Om det i ett enskilt fall skulle bedömas olämpligt bör emellertid uppgifterna lämnas på ett annat sätt (SOU 2017:74 s. 375).

3 Konsekvenser för Skatteverket

Skatteverkets kostnader för systemutveckling och systemunderhåll samt uppdatering av blanketter och information beräknas till dels en engångskostnad på cirka 1,5 miljoner kronor, dels en årlig kostnad på cirka 1 miljon kronor.

Detta remissvar har beslutats av generaldirektören Katrin Westling Palm och föredragits av rättsliga experten Sandra Thörn. Vid den slutliga handläggningen har också följande deltagit: överdirektören Fredrik Rosengren, rättschefen Michael Erliksson och enhetschefen Stina Ögren.

Katrin Westling Palm